

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 211/08-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2008 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť N., B., zastúpenej V. B., právne zastúpenej AK, s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 9 Co 9/06 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Co 9/06 porušil základné právo N., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 9/06-153 zo 6. decembra 2007 zrušuje v rozsahu, v akom ním bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12 C 16/00 z 8. novembra 2005 o zamietnutí žaloby N., na uloženie

povinnosti K. v B. písomne sa ospravedlniť Ministerstvu školstva Slovenskej republiky a zaplatiť N., peňažnú satisfakciu v sume 1 500 000 Sk, ako aj trovy konania, pričom v rozsahu zrušenia vec vracia na ďalšie konanie. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 9/06-153 zo 6. decembra 2007 v časti, v ktorej bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 12 C 16/00 z 8. novembra 2005 o zamietnutí žaloby N., na uloženie povinnosti K. v B. vziať späť od počiatku a zrušiť „celý návrh na vyradenie S., B., a súčasné zriadenie S., B., č. PED-128/1998 zo dňa 2. 2. 1998“, p o n e c h á v a nedotknutý.

3. N., p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 938,88 Sk (slovom sedemtisícdeväťstotridsaťosem slovenských korún a osemdesiatosem halierov), ktorú je Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť na účet AK, s. r. o., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti N., vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) č. k. II. ÚS 211/08-15 z 13. mája 2008 bola prijatá na ďalšie konanie sťažnosť N., B. (ďalej len „sťažovateľka“), právne zastúpenej AK, s. r. o., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) v spojení s čl. 2 ods. 2 ústavy v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 9 Co 9/06.

Podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prerokoval ústavný súd túto vec na neverejnom zasadnutí, keďže sťažovateľka podaním z 2. júla 2008 a

krajský súd vo vyjadrení z 18. júna 2008 vyslovili súhlas, aby sa upustilo od ústneho pojednávania. Ústavný súd vychádzal pritom z listinných dôkazov a vyjadrení nachádzajúcich sa v jeho spise.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka ako žalobkyňa podala proti K. v B. žalobu o ochranu dobrého mena právnickej osoby. Právnym nástupcom K. v B. je K. v B. (ďalej len „žalovaný“), proti ktorému sa v konečnom dôsledku konanie viedlo. Sťažovateľka sa domáhala podľa poslednej verzie žalobného petitu ochrany pred neoprávneným zásahom do svojej dobrej povesti ako právnickej osoby tak, aby sa žalovanému uložila povinnosť ospravedlniť sa Ministerstvu školstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) za to, že svojím konaním uviedol ministerstvo do omylu. Ďalej žiadala zaplatenie peňažnej satisfakcie v sume 1 500 000 Sk. Napokon sa domáhala uloženia povinnosti žalovanému vziať späť od počiatku a zrušiť „celý návrh na vyradenie S., B., a súčasné zriadenie S., B., č. PED-128/1998 zo dňa 2. 2. 1998.“ Protizákonné konanie žalovaného spočívalo okrem iného v skutočnosti, že v rozpore so zákonnými ustanoveniami podal ministerstvu návrh na vyradenie S. (ďalej len „škola“) na P. 2 zo siete škôl a súčasne zaradenie školy na I. ceste 21 do siete škôl. V návrhu žalovaný uviedol ako dôvody predmetného vyradenia a súčasného zaradenia také skutočnosti, ktoré poškodzujú dobré meno a povest' sťažovateľky a ktoré zároveň nie sú v medziach zákona. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 16/00-131 z 8. novembra 2005 bola žaloba sťažovateľky zamietnutá v plnom rozsahu. Podľa názoru okresného súdu žalovaný podal návrh na vyradenie školy v súlade s právnym poriadkom ako príslušný orgán štátnej správy, pričom išlo o konanie, ktoré vylučuje protiprávnosť. Ide totiž o konanie zákonom dovolené. Dôvody, ktoré boli použité v návrhu na vyradenie školy zo siete stredných odborných škôl, boli predmetom správneho konania, a preto nemôžu byť predmetom konania o ochrane dobrej povesti a dobrého mena sťažovateľky. Okresný súd sa stotožnil aj s námietkou žalovaného o nedostatku legitimácie ospravedlniť sa ministerstvu, ktoré nie je účastníkom konania. Rovnako sa stotožnil aj s námietkou nevykonateľnosti tej časti žaloby, ktorou sťažovateľka žiadala uložiť žalovanému povinnosť vziať späť návrh na vyradenie školy. Okresný súd dospel v tomto smere k záveru, že nemá na to právomoc. Sťažovateľka podala 28. decembra 2008 proti rozsudku okresného súdu odvolanie a žiadala zrušiť rozsudok

okresného súdu v celom rozsahu pre nesprávne právne posúdenie veci s tým, aby bola vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietala najmä skutočnosť, že okresný súd považoval návrh žalovaného za podaný v súlade s právnym poriadkom, hoci sťažovateľka ho označila za zásah do svojich práv. Rozsudkom krajského súdu č. k. 9 Co 9/06-153 zo 6. decembra 2007 bol rozsudok okresného súdu potvrdený. Krajský súd v odôvodnení rozsudku uviedol rovnaké skutočnosti ako okresný súd. Ani podľa názoru krajského súdu nedošlo k žiadnym neoprávneným zásahom do názvu a dobrej povesti sťažovateľky, pričom návrh žalovaného na vyradenie školy adresovaný ministerstvu bol podaný v súlade s právnym poriadkom. Takýto postup vylučuje neoprávnenosť, lebo ide o konanie zákonom dovolené a dôvody použité v návrhu na vyradenie školy sú predmetom správneho konania a nemôžu byť predmetom konania o ochrane dobrej povesti a dobrého mena sťažovateľky. Krajský súd súhlasil aj s názorom okresného súdu o nedostatku legitímácie na uloženie povinnosti žalovanému ospravedlniť sa ministerstvu, lebo ministerstvo nebolo účastníkom konania.

Podľa názoru sťažovateľky uvedenými rozsudkami všeobecných súdov došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu. Sťažovateľka osobitne zdôrazňuje, že návrh žalovaného na vyradenie školy podaný ministerstvu 2. februára 1998 sa opiera o údajné ustanovenie „§ 4 písm. b) vyhlášky ministerstva č. 289/1994 Z. z. o súkromných školách“, hoci v skutočnosti právny predpis uvedeného čísla je nariadením vlády Slovenskej republiky o vyhlásení národnej kultúrnej pamiatky v R. Aj keby žalovaný podal návrh v zmysle § 4 ods. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva školstva a vedy Slovenskej republiky č. 280/1994 Z. z. o súkromných školách (ďalej len „vyhláška“), nebol na podanie návrhu oprávnený, lebo orgán štátnej správy v školstve nemôže vyradiť školu na základe neodôvodneného návrhu, prípadne návrhu odôvodneného inými skutočnosťami neuvedenými v citovanom ustanovení, podľa ktorého možno školu vyradiť iba pre nedostatky vo výchovno-vzdelávacej činnosti, v personálnom alebo materiálnom vybavení. Podaný návrh však žiadne takéto nedostatky netvrdil. V zmysle § 8 vyhlášky úroveň výchovy a výsledky vzdelávania v školách kontroluje inšpekcia. Len ona bola ako nezávislý orgán oprávnená vykonávať kontrolu stavu výchovno-vzdelávacej činnosti a úroveň pedagogického a odborného riadenia škôl, ako aj

ich materiálneho vybavenia. Ak bol preto žalovaný tej mienky, že sa v škole vyskytovali nedostatky oprávňujúce ho podať návrh na vyradenie školy zo siete škôl, bol povinný obrátiť sa v tejto veci na inšpekciu, požiadať ju o vykonanie objektívnej kontroly na škole, a len potom by prichádzalo do úvahy podať návrh ministerstvu na vyradenie školy zo siete škôl. Takýto proces však neprebehol. Podľa presvedčenia sťažovateľky žalovaný v návrhu na vyradenie školy uviedol také dôvody, ktorými neoprávnene zasiahol do dobrej povesti sťažovateľky. Žalovaný uviedol, že sťažovateľka podľa vyjadrenia riaditeľa a zástupcu riaditeľa školy prestala plniť svoju funkciu. Ďalej uviedol, že návrh podáva aj z dôvodu hrozby zneužitia finančných prostriedkov zo strany sťažovateľky. Napokon tvrdil, že sťažovateľka svojím konaním bráni fungovaniu školy a ohrozuje kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu. Tieto tvrdenia nie sú pravdivé. Sťažovateľka napokon poukazuje na okolnosť, že keď návrh žalovaného na vyradenie školy z 2. februára 1998 ministerstvo žalovanému vrátilo, žalovaný v doplnujúcom podaní z 12. marca 1998 uviedol, že bude postačovať zmena v osobe zriaďovateľa školy. Ak sa táto zmena vykoná, nebude už potrebné školu vyradiť zo siete. To jasne dokazuje, že žalovanému nešlo o objektívne zistenie, či na škole existujú nedostatky predpokladané vyhláškou, lebo skutočným cieľom žalovaného bola výmena zriaďovateľa školy.

Sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 C 16/00 a krajským súdom pod sp. zn. 9 Co 9/06 s tým, aby boli rozsudky okresného súdu a krajského súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje tiež priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 939 Sk.

Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu z 18. júna 2008 doručeného ústavnému súdu faxom toho istého dňa a poštou 24. júna 2008 vyplýva, že požiadala o stanovisko predsedu senátu 9Co, ktorý sa vyjadril listom doručeným 16. júna 2008. Podľa názoru predsedu senátu nie je potrebné vyjadriť sa k podanej sťažnosti, lebo dôvody, pre ktoré krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu, sú už uvedené v odôvodnení rozsudku krajského súdu č. k. 9 Co 9/06-153 zo 6. decembra 2007. Predsedníčka krajského súdu sa

pridržiava stanoviska predsedu senátu 9Co, lebo z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta výsledok rozhodovacej činnosti krajského súdu.

Z vyjadrenia sťažovateľky z 2. júla 2008 doručeného ústavnému súdu 7. júla 2008 vyplýva, že táto i naďalej trvá na svojich argumentoch uvedených v podanej sťažnosti. Preto trvá aj na tom, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu s tým, aby bol tento rozsudok zrušený a vrátený na ďalšie konanie. Požaduje aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk. Uplatňovanú náhradu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnych služieb, dva režijné paušály a daň z pridanej hodnoty vyčíslila sumou 8 153 Sk.

Z vyjadrenia žalovaného zo 16. júla 2008 doručeného ústavnému súdu 24. júla 2008 vyplýva, že v celom rozsahu trvá na vyjadreniach, ktoré podal v konaní pred všeobecnými súdmi. Žalovaný konštatuje, že sťažovateľka sa zúčastnila konania a k veci sa riadne vyjadrila tak na okresnom súde, ako aj na krajskom súde, ktorý potvrdil rozsudok o zamietnutí žaloby sťažovateľky.

II.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 9 Co 9/06-153 zo 6. decembra 2007 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu č. k. 12 C 16/00-131 z 8. novembra 2005, ktorým bola žaloba sťažovateľky o ochranu jej dobrej povesti a dobrého mena zamietnutá. Okresný súd správne rozhodol, keď žalobu sťažovateľky zamietol v celom rozsahu ako nedôvodnú. Ani podľa názoru krajského súdu nedošlo k žiadnym neoprávneným zásahom do názvu a dobrej povesti sťažovateľky. Návrh žalovaného na vyradenie školy bol podaný v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. b) vyhlášky, pričom žalovaný návrh podal ako orgán štátnej správy. Ide o postup (konanie), ktoré vylučuje neoprávnenosť, t. j. ide o konanie dovoľené zákonom a dôvody použité v návrhu na vyradenie školy zo siete stredných odborných škôl sú predmetom správneho konania a nemôžu byť predmetom konania o ochrane dobrej povesti a dobrého mena právnickej osoby. Správne sa okresný súd vysporiadal aj s námietkou žalovaného o nedostatku aktívnej legitímácie na uloženie povinnosti žalovanému ospravedlniť sa ministerstvu. Účastníkmi konania sú iba sťažovateľka

a žalovaný, ministerstvo účastníkom konania nie je. Preto sťažovateľka ani nemôže byť aktívne legitimovaná na podanie tej časti žaloby, ktorou sa domáhala uloženia povinnosti žalovanému ospravedlniť sa ministerstvu. Správny je aj názor okresného súdu o nevykonateľnosti tej časti žaloby, ktorou sťažovateľka požadovala uložiť žalovanému povinnosť zobrať späť návrh na vyradenie školy podaný ministerstvu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom..., ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Podľa § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľka tvrdí, že žalovaný vo svojom návrhu na vyradenie školy zo siete škôl podanom ministerstvu uviedol také dôvody vyradenia, ktoré poškodzujú jej dobré meno a povesť a ktoré zároveň nie sú ani v medziach zákona.

Krajský súd zdôrazňuje, že návrh žalovaného na vyradenie školy bol podaný v súlade s ustanovením § 4 ods. 1 písm. b) vyhlášky, pričom žalovaný návrh podal ako orgán štátnej správy. Preto ide o postup (konanie), u ktorého je neoprávnenosť vylúčená, t. j. ide o konanie zákonom dovolené, a dôvody použité v návrhu na vyradenie školy sú predmetom správneho konania a nemôžu byť predmetom konania o ochrane dobrej povesti právnickej osoby. Okrem toho sťažovateľka nebola aktívne legitimovaná žiadať, aby sa žalovaný ospravedlnil ministerstvu, keďže toto nebolo účastníkom konania. Napokon nevykonateľná by bola žalobná požiadavka sťažovateľky uložiť žalovanému povinnosť vziať späť návrh na vyradenie školy podaný ministerstvu.

Ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné uviesť, že do práva na ochranu pred neoprávneným zásahom do dobrej povesti právnickej osoby podľa § 19b ods. 3

Občianskeho zákonníka možno zasiahnuť (podobne ako do osobnostných práv fyzických osôb podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) jednak skutkovými tvrdeniami, ale tiež aj neprimeranými hodnotiacimi úsudkami. Ide spravidla o nepravdivé skutkové tvrdenia a o také hodnotiace úsudky, ktorým chýba akýkoľvek skutkový základ, pričom v oboch prípadoch musí ísť o tvrdenia majúce difamačný charakter. To znamená, že tvrdenie musí byť objektívne spôsobilé zasiahnuť do dobrej povesti právnickej osoby.

Z ustanovenia § 4 ods. 1 písm. b) vyhlášky vyplýva, že súkromnú školu možno zo siete škôl vyradiť na návrh orgánu štátnej správy v školstve iba pre nedostatky vo výchovno-vzdelávacej činnosti, v personálnom alebo materiálnom vybavení. To znamená, že tvrdenia orgánu štátnej správy v školstve, ktorý sa svojím návrhom domáha vyradenia súkromnej školy zo siete škôl, musia mať charakter skutkových tvrdení, nie teda hodnotiacich úsudkov.

Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že krajský súd sa vzhľadom na právny názor, ktorý vyslovil, meritom podanej žaloby vôbec nezaoberal. To znamená, že neskúmal opodstatnenosť tvrdenia sťažovateľky, že v odôvodnení návrhu žalovaného na vyradenie školy mali byť uvedené skutkové tvrdenia poškodzujúce jej dobrú povesť.

Možno súhlasiť s krajským súdom, že žalovaný bol v zmysle príslušnej právnej úpravy oprávnený podať ministerstvu návrh na vyradenie školy zo siete škôl. To znamená, že žalovaný podaním návrhu vykonával svoju zákonnú právomoc. Samotné podanie návrhu preto nemôže zakladať zodpovednosť za neoprávnený zásah do dobrej povesti sťažovateľky.

V tejto súvislosti bolo právom, ale aj povinnosťou žalovaného uviesť v podanom návrhu také skutkové tvrdenia, ktoré sú v zmysle príslušnej právnej úpravy pre rozhodnutie o vyradení školy relevantné a zároveň pravdivé (preukázané). Samotná skutočnosť, že žalovaný bol oprávnený podať návrh na začatie správneho konania, teda ešte neznamená, že by bol oprávnený tvrdiť na odôvodnenie návrhu nepravdivé, prípadne navyše irelevantné

nepravdivé skutočnosti difamačného charakteru, a že by za takéto konanie nemohol byť braný na zodpovednosť.

S prihliadnutím na dosiaľ uvedené právny názor krajského súdu, ktorý celkom vylučuje zodpovednosť žalovaného ako účastníka správneho konania z titulu neoprávneného zásahu do dobrej povesti sťažovateľky účastníckymi tvrdeniami žalovaného, nemožno akceptovať. Išlo by totiž o určitú imunitu v daných súvislostiach, ktorá však nemá žiaden ústavný ani zákonný podklad.

Ďalej je potrebné stotožniť sa s krajským súdom v tom, že v rámci správneho konania začatého na návrh žalovaného bolo právom a povinnosťou ministerstva posúdiť relevantnosť dôvodov uvedených žalovaným a v súvislosti s tým aj ich pravdivosť (preukázanosť). Pokiaľ ministerstvo v rámci správneho konania dôvody uvedené žalovaným uznalo za právne relevantné a pravdivé (preukázané), potom správnosť takýchto záverov ministerstva by mohli všeobecné sudy preskúmavať iba v rámci správneho súdnictva postupom podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. V takomto prípade aj podľa názoru ústavného súdu už nie je možné domáhať sa v rámci konania o ochrane dobrej povesti právnickej osoby odlišného posúdenia skutkových tvrdení uplatnených v návrhu žalovaného, teda najmä odlišného posúdenia ich pravdivosti (preukázanosti).

Ak teda boli skutkové tvrdenia uvedené v návrhu posúdené v konečnom rozhodnutí ministerstva ako relevantné a pravdivé (preukázané), potom všeobecný súd v konaní o ochrane pred neoprávneným zásahom do dobrej povesti právnickej osoby musí z tohto rozhodnutia vychádzať (§ 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). K tomu treba poznamenať, že pravdivé (preukázané) skutkové tvrdenia spravidla nemôžu predstavovať neoprávnený zásah do práva na dobrú povesť.

Ak by v návrhu žalovaného boli uvedené aj také skutkové tvrdenia, ktoré ministerstvo v správnom konaní nepovažovalo za relevantné (a preto sa ich pravdivosťou, či preukázanosťou vôbec nezaoberalo) alebo za pravdivé (preukázané), potom, pokiaľ ide

o takéto skutkové tvrdenia žalovaného, je sťažovateľka oprávnená domáhať sa ochrany na základe ňou podanej žaloby o ochranu dobrej povesti právnickej osoby.

Čo sa týka skutkových tvrdení považovaných správnym orgánom síce za relevantné, ale zároveň nepravdivé (nepreukázané), je povinnosťou všeobecného súdu z takéhoto záveru správneho orgánu vychádzať (§ 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku). V takomto prípade možno v konaní o ochrane pred neoprávneným zásahom do dobrej povesti právnickej osoby skúmať iba to, či nepravdivé skutkové tvrdenie má difamačnú povahu. V prípade irelevantného skutkového tvrdenia je povinnosťou všeobecného súdu skúmať tak jeho pravdivosť, resp. preukázanosť (keďže správny orgán v takomto prípade žiaden záväzný záver urobiť nemôže), ako aj možný difamačný charakter.

Vzhľadom na to, že krajský súd už naznačenú analýzu skutkových tvrdení uvedených v návrhu žalovaného na začatie správneho konania v konfrontácii s konečným právoplatným rozhodnutím ministerstva nevykonal, nemožno jeho závery považovať za súladné so zákonom. Javia sa ako arbitrárne a z pohľadu sťažovateľky znamenajú odopretie súdnej ochrany (*denegatio iustitiae*).

Za arbitrárny považuje ústavný súd aj právny záver krajského súdu, podľa ktorého sťažovateľka nebola aktívne legitimovaná žiadať, aby sa žalovaný ospravedlnil ministerstvu, keďže ministerstvo nebolo účastníkom konania.

Je zrejmé, že sťažovateľka považuje za zásah do jej práva na ochranu dobrej povesti odôvodnenie návrhu žalovaného podané ministerstvu. Sťažovateľka mala teda utrpieť ujmu na práve „v očiach“ ministerstva. Preto je prirodzené, že sa chce očistiť práve vo vzťahu voči ministerstvu. Požadovaným výrokom sa ministerstvu neukladá nijaká povinnosť ani sa nijako nezasahuje do jeho práv či povinností. Má byť iba adresátom ospravedlnenia, ktoré by mu mal poslať žalovaný. Uvedená situácia nevyžaduje účasť ministerstva v konaní. Podľa ustálenej judikatúry všeobecných súdov sa bežne ukladá žalovanému povinnosť uverejniť ospravedlnenie v konkrétne vymenovaných médiách, ktoré predtým

uverejnili difamujúce tvrdenia, a to bez toho, aby tieto médiá (ich vydavatelia) museli byť účastníkmi konania.

Naproti tomu treba považovať za správny záver krajského súdu, podľa ktorého požiadavka sťažovateľky uložiť žalovanému povinnosť vziať späť z ministerstva návrh je nevykonateľná. Okrem toho ministerstvo vo veci už právoplatne rozhodlo, čo vylučuje možnosť späťvzatia návrhu. Napokon žalovanému nemožno prikázať, aby vzal späť návrh, na podanie ktorého bol oprávnený a na ktorom chce trvať. Späťvzatie návrhu je totiž výlučne len v jeho právomoci.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti došlo k porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Tento záver sa nevzťahuje na tú časť rozsudku krajského súdu, ktorou bolo potvrdené zamietnutie žaloby týkajúcej sa požiadavky uložiť žalovanému povinnosť vziať späť návrh na vyradenie školy zo siete škôl.

Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 2 ods. 2 ústavy, keďže tieto námietky sťažovateľky sú založené na totožnom skutkovom základe ako námietka porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Berúc do úvahy citované ustanovenia ústavný súd zrušil rozsudok krajského súdu č. k. 9 Co 9/06-153 zo 6. decembra 2007 v rozsahu uvedenom vo výroku a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu riadiť sa právnym názorom ústavného súdu.

Sťažovateľka si uplatnila náhradu trov právneho zastúpenia v sume 8 153 Sk.

Ústavný súd považoval za možné priznať sťažovateľke sumu 7 938,88 Sk, a to za dva úkony právnych služieb vykonané v roku 2008 (prevzatie a príprava zastupovania, sťažnosť) po 3 176 Sk, 19 % daň z pridanej hodnoty zo 6 352 Sk v sume 1 206,88 Sk a dva režijné paušály po 190 Sk (bod 3 výroku nálezu).

Sťažovateľka napokon požiadala o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť, a to napríklad zrušením protiústavného rozhodnutia či opatrenia, prípadne uvedením do pôvodného stavu (napr. I. ÚS 15/02, I. ÚS 139/02).

V danom prípade porušenie základného práva sťažovateľky je v plnej miere kompenzované popri vyslovení porušenia označených práv zrušením rozsudku krajského súdu a vrátením veci na ďalšie konanie. Preto nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2008